

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ

Պուլկարիոյ համար

հարեկան ֆրք. 10

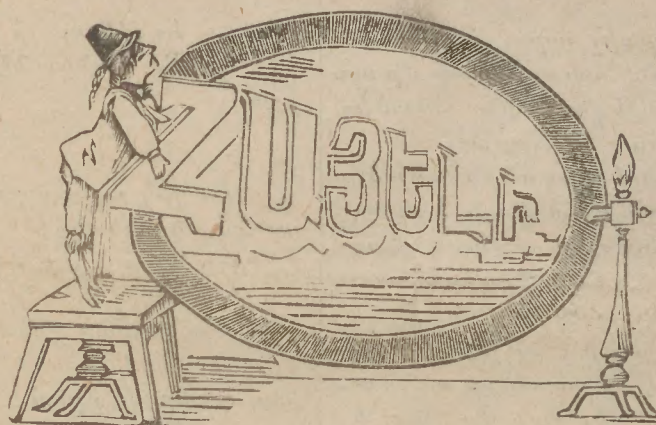
վեցամսեայ " 5

Արտասահման

հարեկան ֆրք. 12

վեցամսեայ " 6

ԿԱՆԽԻԿ

Գրութիւնք ետ չեն
տրուիր:

Հասցէ

DIRAN PAPAZIAN

RUE DRAGOMAN

K. STEPAN

BULGARIE) VARNA

ՇԱՐԱԹԱՅԱՆԴԵՍ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԶԱԻԵԾՏԱԿԱՆ

Եթէ կ'ուզե՛ք «Հայերի» ին մէջ աղոյր երեւնալ,

Պարսիք սիրուն եւ ազնիւ դիմք մը ունենալ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Յիւզոյս Ա. եկեղեցւոյ հոգևոր պաշտօնէութեան կողմէ խմբագրութիւնս ստացած է նամակ մը, որով կը ծանուցուի ժողովրդեան թէ, այսուհետեւ ամուսնանալիք գաղթականք մինչև որ իրենց բնագաւառի առաջնորդարանէն պաշտօնական կանոնաւոր վկայական մը չունենան, պսակադրութեան հրամանի չպիտի կրնան առնել. թէև ասկէ առաջ գաղթականութեան հոսանքին պատճառաւ առ ի դիւրութիւն ժողովրդեան Այցիլու հովիւներու անօրէնութեամբ որոշուած էր 4 վկաներով տալ այդ հրամանին, բայց այլ եւս նոյն անօրութիւնը ինչ ինչ պատճառներով դադրած է գործադրուելէ:

Կրն. ժողովը իր վերջին նստին մէջ որոշե՛ր է հաղորդել Շուվայի Տ. Խորէն քահանային թէ, նկատելով որ Տ. Յովակիմի երեցկիւնին մեղքը քահանային չի վերաբերիր, հետեւաբար յիշեալ քահանան արտօնեալ է իր կոչումին ամեն պահանջները գործադրելու, այսինքն քահանայութիւնը շարունակելու:

Ֆիլիպէէն կը ծանուցանեն թէ՛ Արսէն վարդապետի հակառակորդը բացարձակապէս կը յայտարարեն եղեր որ, թէև վարդապետը մեկնեցաւ՝ բայց իրենք իրենց պայքարը պիտի շարունակեն, այսինքն ֆիլիպէն հանդարտ չպիտի թողուն: Եթէ այս լուրը ստոյգ է, ինչ որ փափաքելի չէ, ֆիլիպէցիներուն կը մնայ ա՛լ իրենց անգործութիւնը խանգարող այդ խառնակիչները քաղքէն հեռացնել տալը:

«Բիւզանդիոն» կը գրէ թէ, Պատրիարքարանը Պաղճեան Բարդուղիմէոս վարդապետը իւրեւ բննիչ ֆիլիպէ պիտի զրկէ:

Քէօսթէնճէէն կը գրեն թէ՛ թէև ազգ. վարժարանին շինութիւնը աւարտեր եւ բացուած տեղի ունեցեր է, բայց տղաքներուն բացարձակապէս արգելուած է եղեր հայերէն խօսիլ վարժարանին մէջ. ու ֆօքշանէն բերուած հայ վարժուհին ալ՝ հացին հայերէն անունն անգամ չի գիտեր եղեր:

Ուրեմն բարենիշ մը քէօսթէնճէի օտարամուլ եւ միմիայն անունով հայերուն:

Գուգում Մկրտիչ աղա, Զատկուան համար հիմակուրնէ աղւոր հինտի մը առ տէ պահենք. բարեկեանին առածիդ պէս անպիտան բան մը չլլայ:

— Ի՞նչ, բարեկեանդանին առածիս չհաւնեցար, բէք պատուական եղեր էր:

— Պատուական էր ամա, պէրէքեաթ վէրսին իմ դրած եաղիս ու սալցայիս, չէ նէ հիչ բան մը չէր:

— Ատիկա խօսք է որ կընես, կընիկ. դուն ալ թէ որ սա սիւսը ու տուալէթը չի տաս, հիչ բան մը չես երևար:

Բարե սիրելի բարեկամս.

— Աստուծոյ բարին:

— Ձեզի առաջարկ մը ունիմ.

— Ի՞նչպէս.

— Բայց նախապէս ըսէք թէ արդեօք պիտի մերժէք.

— Եղբայր, մերժուելիք բան է նէ պիտի մերժեմ:

— Ո՛չ, ո՛չ, ձեզի համար բան մը ըսել չէ.

— Ըսէք նայինք, ի՞նչ է.

— Ինծի երկու ոսկի փոխ տալու վստահութիւնը ունիք.

— Ինչու չէ բարեկամս, վստահութիւն ունիմ, բայց . . . երկու ոսկին չունիմ:

Պատժական ատենի մէջ, գատաւորը երկու անձանց մէջ տեղի ունեցած կռիւի մը ականատես եղող վկային կը հարցնէ.

— Վկայ, ըսէ նայինք, կռիւը ի՞նչպէս սկսաւ.

— Ահա՛ այն խօսքերն, պատասխանեց վկան, զոր դորժածեց ամբաստանեալը, Տէր դատաւոր, — «տխմարին մէկն էք դուք»: — Նախագահը տեսնելով որ ունկնդիրները առ հասարակ կը խնդան, ըսաւ վկային.

— Վկայ, երկու թշնամիներուն ուղղէ՛ խօսքդ:

Ճաշարանի մէջ.

Յաճախորդ մը — Ինծի նայէ կարսօն, կէս ֆրանքնոյ մը ձգեցի գետինը, եթէ դտնես՝ ինծի պիտի տաս.

— Ու թէ որ չի դտնեմ, պարոն.

— Ձի դտնես նէ . . . բու պախշիշդ ըլլայ:

Բուզիկ աղա, աղէկ հանդիպում, ես ալ քեզ կը փնտռէի:

— Խեղ ըլլայ, ի՞նչ կայ որ . . .

— Նարգործ մը գտայ, յօգանքս ճիւղթիւն պիտի ընեմ, ուստի հացագործին ու մսավաճառին քով ինծի երաշխաւոր պիտի ըլլաս.

— Ո՛հ, աւաղ բարեկամս, երգում ըրած եմ, զաւելիս անգամ երաշխաւոր չեմ կրնար ըլլալ:

— Բուզիկ աղա, զիս մի՛ կոտորեւեաքը աս դործը պիտի փախցնենք.

— Ի՞նչ օգուտ եղբայրս, ետքը ես խելքս փախցնելու՝ հիմա դուն այդ դործը որ փախց ես, աւելի խեղով չըլլար . . .

Ոնտիրիոս աղան անցած իրիկուն կնկանը հետ կռիւի բռնուած էր, վայրկեան մը այն ատիճան բարկացաւ որ «Երթալ ծովը նետուիլս կուգայ կոր» ըսաւ և սկսաւ իբր թէ պատրաստուիլ:

— Կեցի՛ր, ըսաւ կինը, բէք ունեւոր մը չենք, ատանկ բան մը պիտի ընես նէ՛ առաջ վեր ելիր տէ հին լաթերդ հագիր:

ԳԱԲ—ԳԱԶ ՊԻՐ ԱՎՕԳԱՅ

(Կեյեմ Ախսիսեհեմ)

— Թամամ, մալլեթի կէրի վերիպիւք վերալին պին լիւրայըտա ալըրը:

— Աման աֆէնտիմու, տէբարաբալօ պու իսիմէ պաղածագսին:

Սէն թէէսիւֆ իթմէ միւսիւ, սայքի բարան գասանտա տըր. չիմտի էֆէնտիմ մահքէմէճէ օլաճապ իւք մէսարիֆլէրի վերիւրսինիզ. պիրտէ վէքեալէթ պէտէլինին եարըսընը բէշին ալըրը:

— Գալօ խէսաբ եաբ, գա՛ց լիւրա եաբար:

— Պէտէլի վտրեալէթ երեւոյտէ երբ-
միտէն էտէր 310 լիրա քի եարըսը է-
տէր 155 լիրա, 45 լիրա տա մէսարի-
ֆաթը մուհարէմէ 200 լիրա, ամա, սէն
տողրուտան պիղէ կէտիլին իշին 100
լիրայ ըլա պիթիլէճէյիմ:

— Մա խօրիս ալօն դազանածա՞գ:

— Շիւրհէ՞ մի վար. շիմտի պիր
սէնէա եարարըմ, իմզալարսընըզ, եա-
րընտան իշէ պաշարըզ:

— Սիզին ուսագ պարապար կէլ-
սին մազազիտէ, վէրէյիմ պու բորա:

Օլուր տէյէրէք, պագի դալան 155
լիրա իշին պիր սէնէա իմզալաթը-
րըր, վէ արգատաշը ուշագ գըյաֆէթի-
նէ կիրէրէք՝ Նիգօլաքի իլէ պէրապէր
տիւքեանա կիտէր բէշինաթ 100 լիրայը
ալմայա՝ պէրիտէ պիլիմ ֆեսաղըս գա-
վաւը իտէ, արգատաշընա էմնիյէթի օլ-
մաաղընտան, հէմէն օտայը դաբար վէ
կիզլիճէ արգատընտան կիտէր օնու կէօզ-
լէր:

Պիր չէյրէք սաաթ սօնրա արգա-
տաշընըն եաղ թիւճարընըն տիւքեա-
նընտան չըգտըլընը կէօրտիւք տէ՝ հէ-
ման եանընա եաղլաշըր:

— Նէ՞ եարաըն:

— Եիւրիւ օտաեա կիտէլիմ:

— Բարալարը թէքմիլ ալտը՞ն մը:

— Ալտըմ՝ ճանրմ, եանըմտա տըր:

Պունլար աճէլէթէն օտայա կէլտիք-
տէ, օրատա պիր Հայ գատընընըն պէք-
լէմէքտէ օլտուղունու կէօրէրէք՝ պիլիմ
Գալ-գաշ ալօգաթ արգատաշընա խի-
թապէն:

— Շու գատընըն իշի նէ՞ օլտու,
իլամըն հարճը վէրիլտի, իլամ ալըն-
տը մը:

— Էօնիւմիւզտէքի բէրշէմպէ կիւ-
նիւ վէրէճէք:

— Էօյլէ շէյ օլմա՞ղ. . . ասհապը
մէսալիհին իշի թագգէսինտէ կէօրիւ-
մէլի:

— Էֆէնտի, պէնիմ իշիմ նէ՞ օլ-
տու, պու իքի սէնէ տիր. արթըլս մէ-
ռայ, նէ՞. . .

— Իշթէ շիմտի օնուն լագըրտը-
սընը խիթօրտում, տիւն ալընաճաղըրը
իլամ. . . :

— Աստուծոյ կըտնաք պիլէքիմ,
իքի սէնէ տիր քի, իլամ չըգաճագ,
չաթըր չաթըր բարալարըն իւթիւնէ օ-
թուրուեօր կեսուրում օլաճագ:

— Զաթը գուսուրունու տա իսթէ-
յէճէիլ:

— Ես ի՞նչ կըսեմ՝ ան ինչ կը հաս-
կընայ. պէն արթըզ էօյլէ մօլտօվինա
եութումամ, պէնիմ իշիմի կէօրմէլի:

— Ճանրմ թէլաշ էթմէ, հէմտէ
էօյլէ պաղըրմա, իշիտէն տէ պիր շէյ
զանն իտէր. շիմտի էվրագլար թէքմիլ
պիթմիշ՝ իլամը եաղըլըյօր, ուշագ սա-
նա պէշ լիրա իշին սէօյլէմիշ իտի, նէ՞
եարաըն օնու կէթիւրտի՞ն:

— Վույ մեղայ զայէր տահա բարա
տամ. արթըզ պուշագ քէմիյէ տաեանտը:

— Օքի պանա էմնիյէթ էթմէյօր-
սուն, իշին իշին պաշգա պիր վէքիլ պուլ:

— Հապա ալուճլար իլէ վէրտիլիմ
բարալա՞ր. . . :

— Ալտըմըսա էօտիւնճ ալմատըմ
ա, հագկըմը ալտըմ, պէնտէ կէճէ կիւն-
տիւզ չալըշտըմ:

Արգատաշը էօթէտէն

— Օղաբեր տուտու, էֆէնտիյի հէտ-
տէթլէնտիւմէ. շիմտի իշ թամամ գը-
վամընա կէլտի իտէ պէշ լիրա իշին պօզ-
մա վէր տէ պիթսին:

— Քա նա՞սըլ խըվամ, տակը պիլէ
առաւ. ծանա հասած տեղը պիտի ըսեմ
քի Աստուած տիւշմոնա ճեղի պէս ալօ-
գաթի տուռ չի ձգէ:

— Շիմտի չօգ լագըրտը իսթէմէզ:
Պէշ լիրայը պըրագըրսըն բէրշէմպէ կիւ-
նիւ պու վագըլթլար կէլիպ իլամը ալըր-
սըն:

Պու արա՝ եաղ թիւճարը միւսիւ
Նիգօլաքի օտատան իշէրի կիրէր:

— Աֆէտիւրի քիրիէ ալօգաթօ,
պիղ ունութտու. պու արծուխալ եարա-
ճագ իսիմիսի:

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԼՈՒՍԱՓԱՅԼ ԴԷՄՔԵՐ

«Պուզէ՞ք որ տիկիններուն դէմքերը մու-
թին մէջ լուծափայլին: Լա՛ւ, ազկէ գիւրին
բան չկայ գէթ Մ. Շարլ Էանրիի համար,
որ զուարճասէր գիտունին մէկը կ'երեւայ:
Կ'ըսէ որ այս բանին համար թէեւ զանազան
Փորձիւններ կան, բայց ամենէն յարմարը
սխալմիտը քննելն է որ անեղծ կ'մնայ ջը-
րին մէջ: Այս քիմիական նիւթը շատ նուրբ
փոշիի մը վերածելէ յետոյ խառնեցէ՛ք ռետի-
նի, խէժի կամ օսլայի հետ: Եւ երբ այս
խառնուրդին մէջ թաթիկէք ձեր անկողնի կազ-
մածնները, թաշկինակները կամ ժապաւեննե-
րը, մութին մէջ պիտի փայլին անոնք շողարձակ:

Իսկ եթէ վերոյիշեալ քիմիական նիւթը
բրինձի փոշիի հետ խառնելով տիկնոջ երեւ-
սը քսէք, օ՛հ, հիանալի բան պիտի ըլլայ:
Մութին մէջ իսկ պիտի շարունակէք սքան-
չանալ անոր փայլուն, լուսաշող գեղեցկու-
թեանը վրայ »:

* *

ՍԱՆՏՐԸ

Ասկէ ետքը ելեքտրականութիւնը ամէն
տեղ է, նոյն իսկ. . . մեր մազերուն մէջ:
Տեսած էք անշուշտ այն գործիքն (սանտր), ու-
րով ուսուցիչները կ'շտկեն իրենց յաճախորդ-
ներուն մազերը: Այս գործիք մէկ անպատե-
հութիւն մ'ունէր, այսինքն զայն գործածո-
ղին ձեռքը կ'յոգնեցնէր: Անոր համար ե-
լեքտրագէտ մը խորհեր է պղտիկ ելեքտրա-
կան լոթիօրով մը շարժել զայն: Տեսէ՛ք ի՞նչ-
պէս: Այս լոթիօրը գետեղուած է գործիքին
ծայրն եւ կոծակին վրայ, մատին ճնշումը կը
բաւէ շարժման մէջ դնելու համար զայն:
Ելեքտրական թել մը որ ճարտարօրէն զե-
տեղուած է սափրիչին սեղանին տակ, կ'հայ-
թայթէ պէտք եղած հոսանքն որ այսպէս կու-
գայ պտոյտ մը կատարել մեր մազերուն մէջ:

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

Ռուսիոյ գինեւոյնները — Ռուս կա-
ռավարութիւնը՝ գինեւոյնութեան առաջը առ-
նելու համար հետեւեալ միջոցին դիմեր է.

Փեղրսպուրկի մէջ գտնուած 25,000
գինեւոյնները գոցել տալով, անոնց տեղ՝
կառավարութեան զօնքօրին տակ ու քաղ-
քին յարմար դատուած վայրերը 5,000 գի-
նեւոյններ բացուելու են. ասոնց ամեն մէկը՝
այր մարդու մը հսկողութեանը տակ գրե-
նուող երիտաւոր գինեպանութիւններու միջո-
ցաւ կը կառավարուին, և որոնք իւրաքան-
չիւր յաճախորդի կը ծախեն կառավարու-
թեան կողմէ պաւերտի տակ առնուած ու
բերանը կնքուած պղտիկ շիշ մը ոգելից ըմ-
պելի: Եթէ յաճախորդ մը երկրորդ շիշ մըն
ալ ուզէ խմել, կը մերժուի ու խանութպանը
պարտաւոր է զայն դուրս ընել. այս պատ-
ճառաւ թէեւ Փեղրսպուրկի գինեւոյններն ալ
գինեւոյնէ գինեւոյն անդաստան պատելով
սկսեր են մէյմէկ փոքր շիշ ըմպելի տնկել,
բայց եթէ քիչ մը գինովցածի կերպարանք
առնեն՝ գինեպանք բարի եկարը կը կոխեն
ու խմելիք չեն տար, որով ուղածնուն պէս չի
չի կրնալով. . . կանգնելու վառել, յիմար
իմաստուններուն նման փողոցները կը չափեն
ու գլուխ գլխի տուած *հեթցիշնիշ* ըլլալով՝
վիրար կը մխիթարեն եղեր:

13 աւիս մարտ — Սան Ֆրանչէսկոյ
մէջ Էլիտա Վիպուր անուն նշանուած աղջիկ
մը իր խօսեցեալին հետ բանակուի մը ու-
նեցած պահուն՝ ինկեր մարեր է, ու շնոր-
հիւ վարպետ բժշկաց ջանքերուն՝ 13 աւիս
մարտ ծնացեր է: 13 աւիսէն ետքը երբ
յուշաբերի է, նշանածը գալով ուզեր է
հետը խօսիլ, բայց աղջիկը աչքը բանալուն
պէս՝ մարտ տանելը կ'ուր ո՛ր կէտին վրայ
որ ձգեր էր, նոյն կէտէն սկսեր է իր խոյր
շարունակել:

Թատրոնի մէջ եկեղեցականի մը ծանուցումը. — Անցեալ շաբաթու Լոնտրաի բրինչէս անուն թատրոնին մէջ երբ վերջին վարագոյրը կիջնէ ու ժողովուրդը մեկնել կը պատրաստուի, հանգիստեաններէն երիտասարդ վարդապետ մը ոտքի ելած՝ կը խնդրէ որ իրեն թոյլտուութիւն ըլլայ թատրոնի տնօրէնին ներկայութեանը մէկ երկու խօսք ընելու. այս առաջարկը կընդունուի և վարագոյրը բացուելով երբ տնօրէնը թատերաբեմին վրայ կերեայ, յիշեալ վարդապետը հետեւեալը կըրէ.

«Գարոն տնօրէն, զձեզ ուղեցի շնորհաւորել, «կին և գինի» անուն խաղերնիդ մշտիկ ըրի, որուն հեղինակին յայտնած ճշմարիտ գաղափարը մեծ ազդեցութիւն ունեցաւ իմ վրաս: Մեր ամենէն հռչակաւոր քարոզիչներուն կողմէ տրուած բոլոր բարոյներուն մէջ ասկէ աւելի աղէկ և կատարեալ բան մը չի կայ: Ու եթէ ես մայրաքաղաքի թէմերէն մէկուն պատկանած ըլլայի, ժողովուրդս և բարեկամներս հոս ձեր թատրոնը բերելը ինծի համար պարտականութիւն մը պիտի համարէի: Ես՝ Նորթուոյէրէնտ գաւառը կը բնակիմ, ասկէ ետքը ծովներէս որոնք որ Լոնտրա գալ ուզեն, պիտի յորդորեմ վիրենք որ ձեր թատրոնը գան, ուր շատ հաճոյալի և շատ օգտակար ժամանցներ պիտի ունենան:

«Ի սրտէ յաջողութիւն կը մաղթեմ ձեզ, պարոն տնօրէն»:

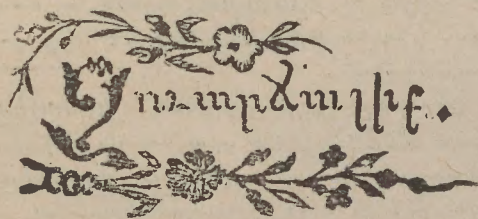
Թատրոնը գտնուող բաղնիքները որոտընդոստ կեցեցներով ծափահարեր է վարդապետին այս ծանուցումը:

Եօթն անգամ ամուսնացող Քրիստոնեայ կիւն մը. — Վերջերս եղած բնութիւններով հաստատուել է որ, եօթն անգամ ամուսնացող բրիտանացի կիւնը Մեքսիկոյի մատ. մագէլ Մարի Բէրիէթօ և կամ իր վերջին ամուսնոյն անունովը մատամ Բէյ. Գասթիլլօն է: Սա՝ 1880էն մինչև 1895, այսինքն 15 տարուան մէջ այս 7 ամուսնութիւնները կընքեր է:

Առաջին ամուսինը՝ երկու տարի կենակ-

ցելէն վերջը վակոնէ մը ինկեր մեռեր է. երկրորդը՝ ութը ամիս ետքը անգիտակցաբար ինքզինքը թունաւորել է. երրորդը՝ 5 շաբաթուան փեսութենէ մը ետքը հանքի մը մէջ սպաննուել է. չորրորդը՝ 6 ամիսէն ինքնասպան եղեր է. հինգերորդը՝ 7 ամիս ետքը որսորդութեան մէջ զոհ գացեր է. վեցերորդը՝ 2 ամիս ետքը լաստի մը տակ մնացեր մեռել է. իսկ եօթերորդը՝ 28 օր իր կընողը հետ ապրելէ ետքը մեռել է:

Ըստ ոմանց՝ անբաղդութեան, իսկ նախապաշարեալ դասակարգէն ուղարկուող թեւան մարմնաւորումը համարուող այս կիւնը չէ ուզեր ութերորդ ամուսնութիւն մ'ալ կընքել, թէև այսքան շուտ իրարու յաջորդող 7 ամուսիններու մահերէն աչքերնին չի վախնալով գիմոյներ գտնուել են, որովհետեւ Տիւկին Գասթիլլօն խիստ գեղանի է եղեր. բայց կերակրի թէ տիկինը իր անբաղդութեանը մասին համոզուել է, որ թէ՛ տակաւին երիտասարդ և թէ՛ գեղեցիկ ըլլալով հանդերձ, վերջնապէս վճռել է այլ ևս աշխարհքի անուն չի տալ:

Տարիքոտ կին մը նոր հարսի մը հարցուց.

— Իմացոյ որ աղադ հիւանդ է եղեր, ինտո՞ր եղաւ.

— Էհ, առջի պէս չէ ամա, տօքթօսը ըսաւ քի՛ խուլութիւնը թէքմիլ չպիտի անցնի, հէմ քիչ մըն ալ սէրսէմ պիտի մնայ:

— Չըսե՞ս, թամ վախթին կէօրէ էրիկ մը ունեցած պիտի ըլլատ:

ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Պարսկութեամբ կը ծանուցանենք թէ, Տ. Թորոս Թորամանեանի ճարտարապետական մասնագիտութիւնը գնահատուելով՝ ի Սօֆիա, պաշտօնապէս ճարտարապետ ծանշցուած է բովանդակ Պուլկարիոյ համար, զոր կը յայտարարէ Սօֆիայի Տրժապնի վիսքնիֆ պաշտօնական թերթը՝ իր 55րդ պաշտօնական ծանուցումովը: Ասկէց զատ, Սօֆիայի նախարարութիւնը Մարտ 23ին բարձրագոյն հրամանաւ մը կ'արտօնէ զինքը պետական շէնքերու շինութիւնն ալ ստանձնել, ինչպէս նաեւ նուազուրդներու մասնակցել: Վառնայի բաղաբապետութիւնն ալ ապրիլ 1 թուականաւ վկայագիր մը տուած է Տիար Թորոս Թորամանեանի, ոնոր պատուաւոր գործառնութեան ցը համար:

ԻՐԱՅԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կը լսենք թէ, Փ. Պոլսոյ մէջ եղածին պէս, ուրիշ բաղաբի մը մէջ ալ տեսնէ մը ի վեր մէկ քանի նշանաւոր պարոններ ու օրիորդներ իրիկունները տեղ մը հաւաքուելով, 7—8 տարեկան Սուրբիկ անունով նիհարահազմ աղջիկ մը իրանօթիզմ կընեն ու անոր միջոցաւ կ'ուզեն եղբոր հասկնալ թէ երբ պիտի ամուսնանան:

Ըստ բժշկաց վկայութեան, իրանօթիզմի կամ մանկէթիզմի դրութեամբ այգպիսի փոքրիկ աղջիկներու առողջութիւնը վտանգելու անխղճութիւնն ունեցող պարոններուն ու օրիորդներուն կըսենք որ, եթէ կ'ուզեն երբ ամուսնանալն զիտնալ ու միտարուիլ, պարտաւոր են միմիայն իրենց գրպաններուն հարցընել. անկէ զատ ուրիշ աղբիւրի գիմելը կուտ մը չընեն:

 Սօֆիայի վիճակահանութեան մասնակցողները պարտաւոր են Մինչև ապրիլ 4 առնել վեցերորդ այն է վերջին թիւաժին տուսակները. սոյն պայմանաժամէն ետքը իրաւունք չունին բողոքելու:

ԱՆՀԱՄ ՈՒ ԱՆՃԱՀ

Կըսուի թէ, տեղացի հայ մը, որ իր գաղթական մէկ ազգակցին հետ հաշուական անհամաձայնութեան մը մէջ կը գտնուի, ասդին անդին բոլոր գաղթականները իբր խաբեայ պախարակելը բաւական չի սեպելով, հանրածանօթ և ազգեցիկ պուլկար անձնաւորութեան մը բով ալ, փողոցին մէջտեղը, նախատական խօսքերով կայպանէ բոլոր գաղթականութիւնը, և իր անհամ ու անճահ նախատինքներու մէջ այնքան առաջ կերթայ՝ որ իր յարգելի խօսակիցը հարկ կը տեսնէ իրեն պատասխանել:

— Բայց ձեզի վայելուչ չէ հայ գաղթականները այդ աստիճան պարսաւել, բանի որ անոնք վերջապէս ձեր ազգակիցներն են:

Հասկցողին համար ինչ գեղեցիկ խրատ և ինչ նուրբ ու սուր կշտամբանք, որմէ կը մաղթենք որ մեր տեղացի ազգակիցը օգտուելու ընդունակութիւնը ունենայ, որով՝ մէկ անհատի մը վրայ իր կարծիքովը տեսած թերութեանց պատճառաւ ամբողջ գաղթականութիւնը անոնցմով վարակուած ենթագրեւում արգահատելի կամ ծիծաղելի ունակութեանէն ինքն ալ բուժուած կըլլայ. . . ի պատիւ տրամաբանութեան և խելքի:

ԾԱՆՈԹ

ԲԱՌԵՐՈՒ ՆՈՒ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐ

Անձնութիւն. — Հին ազգաց պատմութեան մէջ փնտռէ:

Բաբելոն. — Արգի յեղ. հրապարակը:

Դատարկ. — Խմբագիրներուն քըսակը:

Սնանկ. — Կարգ մը տիրացու վարժապետներուն միտքերը:

Իմաստակութիւն. — Հրապարակին վրայ էն շատ քշուած ապրանքը:

Խաղամոլութիւն. — Հարուստին անմեղ զբօսանքը:

Ճշմարտութիւն — Անունը կայ
ինք չի կայ:

Սուտ. — Անունն ալ կայ ինքն ալ
կը գտնուի ամեն տեղ:

Ձուտ. — Հորին ջուրը:

Ձորտնչ. — Փեսին էրիկը:

Արաղաղ. — Աշխարհի երեսը եր-
ջանիլ էրիկը, որ իր կնոջմէն, հաւէն
գոհ է:

Բամբասանք. — Տիկինն իրեն համ-
բիշը:

Սկզբունք. — Հին բառարաննե-
րու մէջ միայն կը գտնուի:

Նախանձ. — Գլխէն մինչև ոտքը
զուտ հայերէն բառ մը:

ԶԻԿ — ԶԱԿ

ՀԱՅԵԼԻԻՍ ՕԳՈՒՏԸ

Սիրուն, փայտնիկ, աղոր հայերիս,
Հայերիս մէջ դու ալ կը փայլիս.
Թէ մէջը նայիս, իսկոյն կ'ըզմայիս,
Այս է օգոստը իմ Հայերիս:

Հայերիս մէջ օգոստներ շատ կան,
Կողես առական, կողես իգական.
Թէ նայիս մէջը՝ կը սիրահարիս
Իմ յոյժ գովելի այս Հայերիս:

Ճշմարտութիւնը քեզ ընկեր ընտրե,
Առաքինի վարժ այնտեղ փնտրե.
Ճշմասիտ կ'ըսես քե ալ կը սիրուիս,
Այս է իրաւք իմ Հայերիս:

Հայերիս պէս պարզ սիրտ ունեցիր,
Խեղ նախանձ եւ քեմ ամենիք մոռցիր.
Թէ կողես հաւատաւ անուն մը շահիս՝
Եղիւ նմանող իմ Հայերիս:

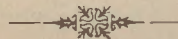
Եթէ չի յետս իմ այս իրաւքիս,
Խօսիլ իսկ չարժէ քեզի պէս մեկին.
Տղեղ բնոյթով եթէ յամառիս՝
Ձեռն քողեր նայիս իմ Հայերիս:

Հայերիս պէս պարզ կրնաս ըրար,
Որիչ ընթացքով քեզ օգոստ ըրար.
Կողես ընդունե, կողես «չէ» ըսե,
Իմ Հայերիս վճիռը այս է:

ԳԱՐԱԳԱՇ-ՍԷՐՈՒՆԻ

23 Մարտ 99

Ռուստուք.

ԲԱՌԱՅԱՂՈՒ ՅԻՒՆ (*)

Թէ գտնես հատ մի

Կանոնաւոր սաղ

Խնդրեմ՝ ա՛ռ միտդ:

Թէ ունիս դու կար

Որոշէ մի գին

Որ լինի կարգին:

Ես տեսայ մի հայ

Իւր սեռովը կին

Յարմար էր հայկին:

Պահիր առողջ թոր

Մի ստանար ախտ

Որ չըլլար թորախտ:

Ա՛խ, սիրուն Անի

Ինչ որ բու մէջ կայ

Խըլեց անկեղ (Ռուսը)

Չման մէջ միշտ կար

Չերդ սպիտակ կուտ

Կը կոչուէր կարկուտ:

Անպիտան մի լու

Եւ միջատ մը սին

Մօտ կ'ուզայ լուսին:

Ես սրտով ահա

Կուտամ քեզ մի գին

Մեծ ու ահագին:

Գողանիքներ մը խել

Բեր իրարու բով

Եւ լուծէ խելքով:

(Շարունակելի)

ՍԵՒԱՅՕՆ

Ռուստուք

(*) Նկատեցէք՝ ամեն տուն իր իմաստը
և ամեն տողերը որոշ նշանակութիւն ունին:

— Պէն տէ շիմտի ուշաղը կէօնտէ-
րէճէքտիմ սօրմադ իշիւն. էֆէնտիմ
մէշղուլիյէթ չօդ, զէհին շաշըյօր. պու
կիւն թամ 54 մուհաքէմէ վէրէճէյիմ:

— Աճապա քանի՞ տուներ կէնէ
պիտի քրքրի:

— Գատըն սէն նէյէ՞ տուրուեօր-
սուն, իշթէ սանա սէօյլէտիք:

— Քա մնղոյ, բարամ եօդ տէտիմ
սիգ աղնամսեօրսունուզ:

— Էօյլէ խէ պոշգա պիր վէքիլ
պուլ... էյ միւսիւ շիմտի իշիմիղէ պա-
գալըմ պօնօ սահիպինին խամի նէ՞ տիր:

— Ծուրմ օդկըդ պագնեմ, սա գոր-
ծըս տես, ինծի ալ մնղէ է:

— Էրմէնիճէ աղնամամ. հէմ ի-
շիմիղ վար շիմտի վագթըմ եօդ... նէ՞
տիր խամի տէտինիղ էֆէնտիմ:

— Բանտէլի Դուրղուլիտի, գուր-
շունմլու խանտա:

— Բանտէլի կիւրիւթիւլի...

— Եօդ կիւրիւթիւլ. Դուրղուլիտի:

— Հա, Բանտէլի Դուրղուլիտի Գուր-
շունմլու խան, պու գատարը էլվէրիւր. եա-
րըն պու առամը թահթ էլ հըֆղ գա-
բույա կէթիրթտիրիւրմ վէ էվէլ Ալլահ
իլք մուհաքէմէտէ իլամ իտէրիմ:

Պէրիտէն Օղաբեր տուտու. — Սա-
գըն ինանմանտըն, սրնեօր, պանա տա
էօյլէ տէտի, իքի սէնէ տիր քիւլ բէ-
րուշան էթտի:

— Արթըգ, հատուր իթիտալը թէ-
ճավուզ էտէյօրսուն, չըգ տիշարը:

— Տիշարը մ: չըգայըմ, էօյլէ տի-
տայը ճէվիղի պէլմէմ, մին պահաթ պէ-
նիմ իշիմի կէօրմէլի:

— Քիւրիէ ավօգաթօ, պէնիմ իսի
ուզուն սուրէժէք սա սիմտիտէն սէօվլէ:

— Էֆէնտիմ սէն կիթ բահաթը-
նա պագ, հիշ ֆէսֆէսէ իթմէ զաթը պու
գատընրն տա իշի պիթմիշ տիր պօշու-
նա բաթըրտը էտէր:

— Եավրում տիյնէտէ նախլէմ, իքի
սէնէ էվվէլ գօճամ էօլտիւ, իքի չօճու-
ղումլա տուլ գալարմ, բահմէթլի օլտուգ-
ճա վարիյէթ պրագտը. նաուլը գարու-
տա պիր էվիմիղ վար ամա պիր տիրէյի
կէսուրումուն տըր:

— Պիր տիրէք գուտըր վարիմիս:

— Աշկըգ խաղայ մարդ. պիր տի-
րէյի գօճամըն անասընըն տըր:

— Ա: . . սիմտի աղնատի:

— Իւսկիւտարտա պիր արսամըզ
վար իտի. տիւշիւնտիւմ քի նաուլը գա-
բուտաքի էվի սաթանըմ տա արսանըն
իւղէրինէ պիր էվ եաբայըմ:

— Պուալօ:

— Կեսուրում օլաճագ մին պահաթ
նէ պիր տիրէյիին սաթար նէ էվսէն չը-
գար, քա շաշըրմիշ ըրի օրթան մնացի:

— Մէսի խօրթա աղնամամիսիմ:

— Օրթատա գալտըմ սինեօր:

— Մա նէնէ՞ կիթմէզ սէն էվ:

— Վույ մարդ տուն ալ լախըրտըն
տակէն կը հասկընաւ. իշթէ պէօյլէ,
պիրի ալտը պէնի պու էֆէնտիյ: կէթիր-
տի, էօնտէն օնպէշ ալթըն ալտըլար.
Իւշ սէնէ տիր կիտէր կէլիւրիմ արթըգ
նէ տէյիմ, երկնաւոր կէլիւն հագկընտան:

(Տէպանի)

ԹՕՄԹՕՄ

«Հայելի»ի Բ. տարւոյ թիւերը
կազմուած կը վաճառուին 'ի գին 10
ֆրանք, թղթատարի ծախքը խմբագ-
րութեան վրայ ըլլալով:

ՈՐ ՔՆԱՐ ՀԱՅԵԼԻ

Կամ Հաւաքածոյ

Հին եւ նոր Ազգ. երգերու

208 էջերէ բաղկացած տոյն
երգարանը կը ծախուի

Վառնա Ա. Զարպհանէլեանի գրատունը:
Գինն է 2 ֆր. թղթատարի ծախքը գը-
րատան վրայ ըլլալով: Գրամի փոխարէն
կընդունուի Պուկարական Գաղ. Գերմ.
Անգղ. և Թրքական չի գործածուած նա-
մակագրոյմներ:

14

Отговорникъ М. СКОНОВЪ
Печанница «Взаимность», — Варна.